EESTI ARHITEKTUURIAJAKIRI / ESTONIAN ARCHITECTURAL REVIEW

MAJA

AUTOR / AUTHOR

BALTA / ABJA-PALUOJA / FOTOGRAFISKA / HÄMAR TALLINN / RAPSITEHAS / LONDON

SÜGIS / AUTUMN 2019 (98)

9 771023 074217

EAST: PROJEKTI-LÄBIRÄÄKIMISED

Intervjueeris Laura Linsi

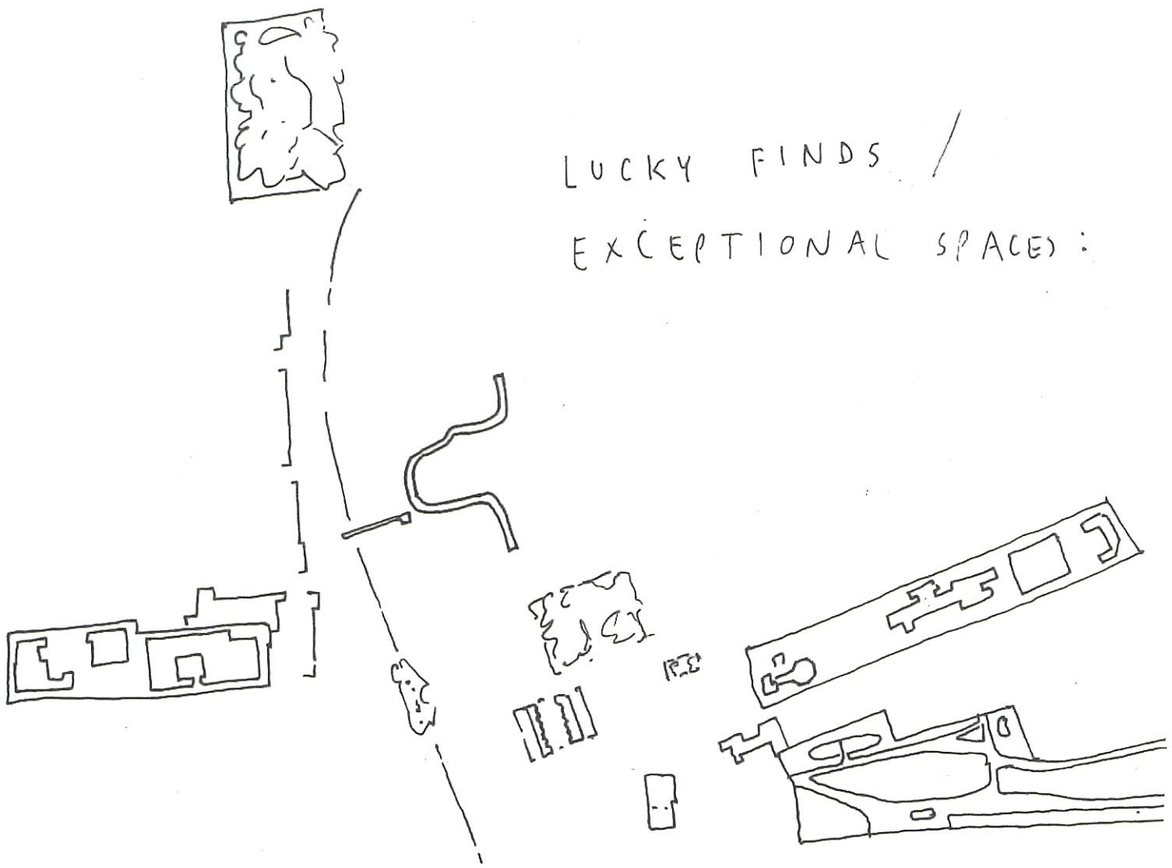

Vestlesime Judith Lösingi, Julian Lewise ja Dann Jesseniga, kes juhivad arhitektuuribürood East Architecture Landscape Urban Design Ltd., mis on minu peamiseks töökohaks Londonis. Vahetame sageli büroosiseselt ideid ja arutleme teemadel, millel ei pruugi olla ühegi konkreetse käsil oleva projektiga otsest seost, kuid mis on osa laiemast arhitektuursest diskursusest. Käesoleva Maja numbri jaoks palusin neil arutleda selle üle, kuidas Eesti büroo ligi 20 aasta pikkune arhitektuuritegevus suhestub autorluse teemaga ja kuidas peaaegu ainult Londonis tegutsemine seda vormib.

Londoni olud on sageli äärmuslikud, seetõttu on selle linna põhjal viljakas uurida ka rahvusvahelisi arhitektuuriküsimusi. Linn on alati suure pinge all, kusjuures olulisimateks survestajateks on ilmselt raha ja katkematu inimvoog. Vastukaaluks sillutavad need omakorda teed proaktiivsele avalikule sektorile ja planeerimissüsteemile. Minu eesmärk oli arutleda, mil viisil olukord Londonis mõjutab seal praktiseerivate arhitektide töömeetodeid, millised praktikad sellest suhtest sünnivad ja millist tööd teeb nendes tingimustes East.

Laura Linsi: Töötades koos Eastiga olen mõistnud, mil viisil on autorlus hägune Eesti tegevuses, aga ka seda, et see on laiemaltki Londonile omane. Palun kirjeldage lühidalt, mis on Londonis töötamise eripära.

Dann Jessen: London on lihtsalt üks koht, lihtsalt üks linn, seega füüsilises mõttes on ta väike. Kuid tiheduse, kasutusviiside ja raha mõttes on ta üüratu. Ta on nii üüratu, et paljud töötavad siin arhitektina, ilma muudesse linnadesse või riikidesse hajumata. Sellise ainult ühes kohas tegutsemise juures on nii mõndagi erakordset – esile kerkib igapäevasuse aspekt. Pole üldsegi tavatu sattuda juhuslikult mõne koha peale, millega oled paar aastat tagasi töötanud. Need on alati kohe nurga taga. Tunne, et töötad millegi väga igapäevasega, asetab nii inimesed kui ka linna, ja tegelikult kogu neid ümbritsevad tingimused esiplaanile. See on nõnda vaid eripärase olukorra tõttu, kus ruum on väike, kuid intensiivsus suur.

Judith Lösing: Planeerimisprotsess Londonis erineb kõigi teiste Euroopa linnade omast, millega kursis olen. Teistes linnades on tööde aluseks detailplaneering, mis annab selged juhised, mille järgi töötada. Neist juhistest lähtudes tead ka oma vabadusi. Seevastu on Londonis iga projekt algusest lõpuni täielikult läbirääkimiste küsimus, mitte miski ei ole tagatud. Iga projekt loob end ise.

Julian Lewis: Tavapärane detailplaneering viib järk-järgult ehitatud arenduseni, uudsuseni. Saab justkui öelda, et tulemas on uus tükike linna. Seevastu Londonis on arusaam selline, et linn on juba olemas ja uue projekti roll on liituda olemasolevaga. Paradoksaalselt aga keegi juba olemasolevat üheselt ei kirjelda. Niisiis, iga projektiga pead katsuma seda uuesti mõista. Meie läheneme sellele jooniste, makettide ja arutelu kaudu. Katsume olemasolevat mõista seda läbi rääkides, arutades. See viib isemoodi disainini.

Laura Linsi: Kuidas erineb see teistesse linnadesse kavandamisest, kus ju samuti tuleb suhestuda juba olemasolevaga?

Julian Lewis: See on seotud läbirääkimiste olemusega Londonis, mis on detailplaneeringu kinnitamise ajal laetumad ja enam mõjutatud keerukast valitsemissüsteemist kui paljudes teistes linnades. Kliendiks on sageli rühm inimesi, kuhu kuuluvad erinevad ametnikud, riigiasutused ja kogukonna esindajad. Nende huvid võivad omavahel vastanduda või üksteisest välja kasvada. Seega on juba lähtepunkt ise mingi kompromissi tulemus. Eeldatav lõpptulemus on ebaselge, ei pruugi teoks saada või võib valmida vaid osaliselt. Kogu selle ähmasuse ja sellest tuleneva ajakuluga kaasnevad komplikatsioonid – see kõik õõnestab uudsust, mida võiks oodata mõnes teises Euroopa linnas, kus ette valmistatakse detailplaneering, koostatakse projekt ja asi ehitatakse kahe aasta pärast valmis. Me peame selle keeruka olukorraga positiivselt suhestuma ja sellega arhitektuurselt töötama.

Laura Linsi: Kas sa leiad, et olulised ideed võivad sellises protsessis kaotsi minna? Kas projektid kipuvad Londonis päädima üheülbalise lahendusega?

Julian Lewis: Ideed on väga tähtsad, sest ilma nendeta hulbiksime kõik eksinuna merel. See on paeluv protsess, et hulk inimesi peab läbi rääkima selleks, et mingi projekt teoks saaks. Kuid ühel hetkel mõistad, et arutlusest on kadunud muu sisu peale tahtmise kindlustada ehitusloa saamine või sellest ilma jäämine. See tähendab, et protsess sisimas koondub õõnsa tuuma ümber.
Kui nüüd su küsimusele vastata, siis oleme sageli olukorras, kus oleme sunnitud mõtlema, kust leiame rahulduse ja mida peame väärtuslikuks. Teadvustame, et meie valikud jaotuvad ebaühtlaselt. Selle asemel, et pidada kõike sama tähtsaks, laseme teinekord teadlikult mõnel asjal minna, kuid hoiame varmalt kinni mõnest teisest.

Laura Linsi: Sinu kirjeldatud protsessi näib hägune autorlus juba sisse kirjutatud olevat.

Julian Lewis: Koos töötamine on vältimatu, sest London on kompleksne koht – siia on koondunud palju niivõrd erinevaid inimesi, see omakorda eeldab ideede tasandil koostööd ja -mõtlemist. Selle komplekssuse keskel peab keegi rääkima paigast, seda mõistma ja mõtlema võimalustele, kuidas seda edasi viia.

Dann Jessen: Mida me tegelikult autorluse all silmas peame? Kas enesekeskset taotlust saada oma nimi kiviplaati raiutud, et seda järgmised sada aastat meeles peetaks? Isiklikult ei paku see mulle mingit pinget. Autorlusega kaasneb teatud ootus – idee strateegiast detailse lõpuni viimine, see ongi ainuõige teguviis. Sellest tulenevalt ongi olemas täiesti üheselt mõistetavaid projekte, mille autor on ära tuntav jne.

Judith Lösing: See on peaaegu et vulgaarne.

Dann Jessen: Ja kuidagi natuke maotu.

Julian Lewis: Sobimatu.

Laura Linsi: Milline oleks siis alternatiivne teguviis?

Dann Jessen: Mulle näib, et nii viimase 20 aasta jooksul on tekkinud konkreetne soov proovida linnas autorluseta töötada. Teadvustatakse, et olemasolev juba ongi disainitud ja pole vaja muud kui seda kohandada, parandada, selle asemel, et seda täielikult ümber projekteerida.
Niipea, kui hakkad mõtlema, kuidas oma tööd olemasolevaga lõimida ja seda täiustada, lood arhitektuursele projektile uudse kultuurilise konteksti.

Julian Lewis: Signatuuriga disaini puhul kiputakse asju enda poole tõmbama. Kui väldid signeerimist ja vaatad selle asemel tähelepanelikult ja uudishimulikult endast väljaspoole, linna, tekib rahulolu ümbritsevaga loodud suhetest. Signatuurid kipuvad olema isiklikud ning on seega vähem huvitavad.

Laura Linsi: Kas autorlusest on võimalik mõelda ilma selgelt eristatavate signatuurideta?

Judith Lösing: Autorlust on võimalik näha ka positiivsemalt – näiteks nii, et idee teostatakse sellisena, nagu ta kavandati, mitte mõne lahjendatud versioonina, mis on läbinud miljon kompromissi ja töötuba, kus igasse vajalikku kasti on tehtud linnuke. Autorlus saab esindada ka idee selgust.

Dann Jessen: Aga Londoni muudabki eriliseks see, et siin ei ole võimalik rakendada ühtainust ideed. Ja see nullib kogu diskussiooni autorlusest ning ühtäkki saab mõtiskleda koha enda üle. Autorlus kandub üle olukorrale, sellest saab paik, millega põhjalikult suhestuda. Kogu loba arhitektuuri traditsioonilisest trajektoorist ja kultuurist jääb kõrvale. See ongi Londoni puhul kõige imelisem ja värskendavam – autorlus ja üksikidee jäävad kõrvale. See võib olla pagana ärritav, aga ka imeline.

Laura Linsi: Kuidas seostub see Easti enda projektidega?

Judith Lösing: Rääkisime büroos hiljuti kvaliteedist ja sellest, milliseid projekte me eelistame ja enim naudime. Nentisime, et meie maastikuprojektides on täpsust, millele me oma hoonetes veel vastet leidnud ei ole. Maastikuprojekti puhul on tellijaks koht ise. Me määrame lähteülesande ning saame olla väga kohaspetsiifilised.

Julian Lewis: Avaliku ruumi projektid levivad loomupäraselt väljapoole. Oma tudengitega vaatame suuri kuure, okastraataedu, veehoidlaid, jõgesid kui imetabaseid linnu. Meie jaoks on väga oluline, et tudengid joonistaksid neid suure hoolega. See võib tunduda veidra ülesandena, kuna suuremale osale inimestest on

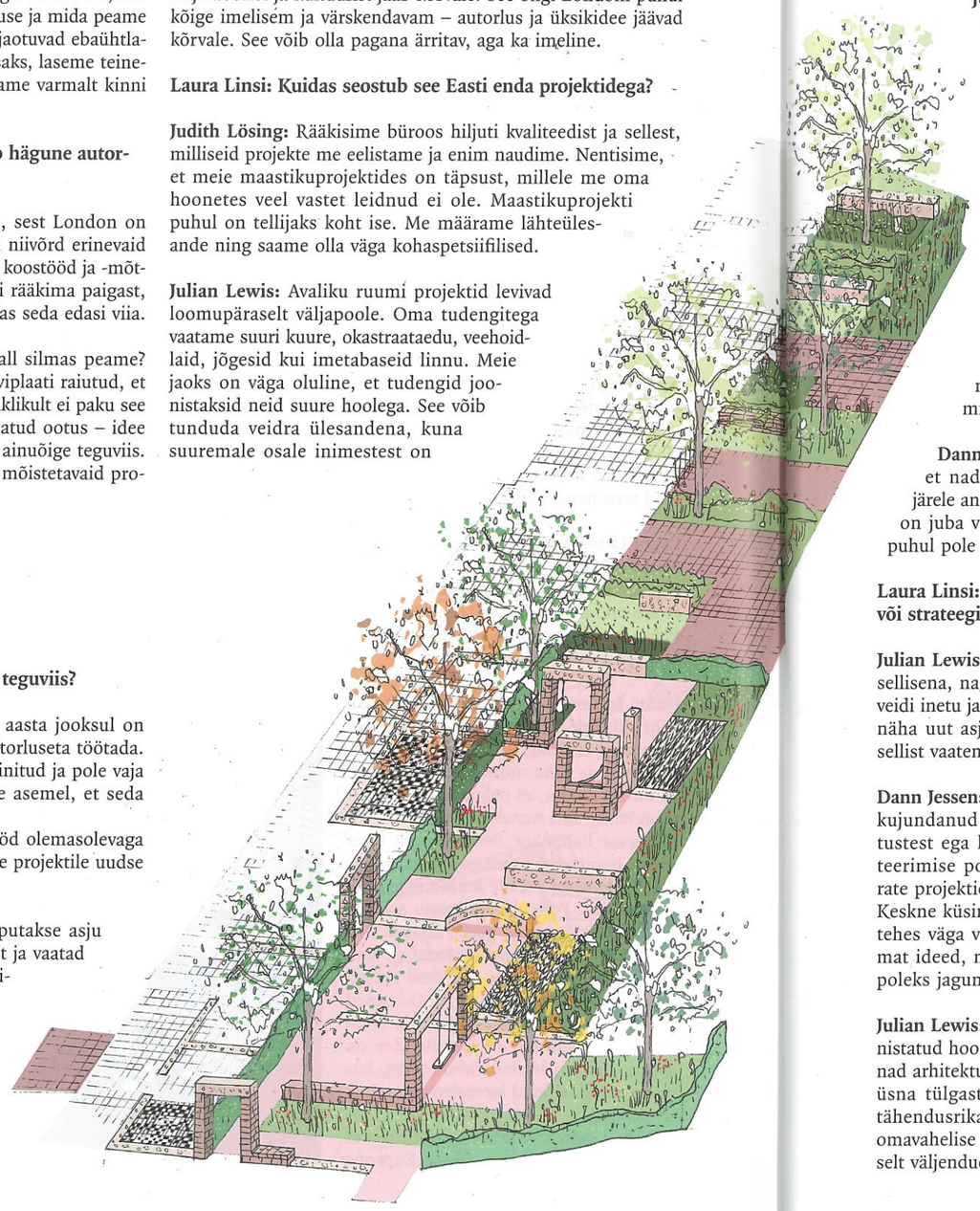

Foto / Photo Nik Klahre

need ehitised kõrvalised. Meie aga oleme nendesse mitmekesistesse komponentidesse kiindunud, kuna nad moodustavad osa mõne koha seisundist. Nende tükkide kokkusobitamine kirjeldab olukorda, millesse saab sekkuda ainult väga väikselt, kuid mille mõju võib olla skaaladeülene. Muudatus teeraja ühes osas tähendab arvestamist ka okastraadi, hoidla ja kuuriga selle ääres. Arhitektina kujundad neidki, isegi kui need otseselt ei muutu. Pöörad neile tähelepanu.

Laura Linsi: Easti töö peatänavatega on selles kontekstis eriti huvitav. Londoni peatänavad ulatuvad üle juriidiliste omanduste piiride, majandus- ja sotsiaalsüsteemidest puhta logistika ja infrastruktuurini. Nad ei ole kunagi ühesed ega otsekohesed. Peatänav on Londonile kõige iseloomulikum ruumitüpoloogia – nende võrgustik liidab linna tervikuks.

Julian Lewis: Peatänavaid on peaaegu võimatu päriselt hoomata, sest need on nii pikad ja looklevad, varieeruvad, paljude poodidega – ja samas on see kirjusus ka nende tugevus. Need muudavad põnevaks nende kasutamise eri vormid, ajad ja muu äärmuslik mitmekesisus. Ma arvan, et siit tuleb välja ka meie tugevus. Me saame sellest keerukusest aru, meile meeldib, et me oskame seda joonistada, seda esitleda ja luua tugeva narratiivi millegi kohta, mille tähendus pole ainult ühene. See on miski, mida kasutada ruumi vormimisel.

Dann Jessen: Eriti tore nende projektide juures on see, et nad on mingis mõttes renoveerimisprojektid. Pead järele andma – iga väiksemgi liigutus puudutab midagi, mis on juba varem olemas. Nii maastiku kui ka avaliku ruumi puhul pole midagi võimalik täielikult kontrollida.

Laura Linsi: Kas nendest projektidest ilmneb mingi taktika või strateegia, mida East kasutab?

Julian Lewis: Me ei karda välja tuua erinevusi ja vaadelda asju sellisena, nagu nad on, me ei anna hinnanguid, et üks asi on veidi inetu ja teine päris kena. Oleme väga avatud, lubame endil näha uut asjades, mis muidu näiks ehk tuttavlikud. Oskame sellist vaatenurka väga tugevalt esitleda.

Dann Jessen: Kindlasti on meie vaatenurka Londonile tugevalt kujundanud asjaolu, et me ei alustanud hoonete juurdeehitustest ega liikunud sealt järjest suuremate hoonete projekteerimise poole. Me alustasime hoopis nende ülimalt veidrate projektidega, mida polnud võimalik täielikult kontrollida. Keskne küsimus oli, kuidas liita juba olemasolevaid ruume, et tehes väga vähe ühe koha peal, kehtestaksime hoopis suuremat ideed, mille mõjutamiseks muul juhul ealeski vahendeid poleks jagunud.

Julian Lewis: Meile meeldib olla otsekohene. Rohkem kui kaunistatud hooned ise, on idee hoonete kaunistamisest, et muuta nad arhitektuurseks, või ideede vähesus kaunistustes tõtt-öelda üsna tülgastav. Niisiis me püüame leida viise, kuidas luua tähendusrikast liigendust ja ruumi ning rõhume materjalide omavahelise hea suhte väljatöötamisele. Teadmine, kuidas täpselt väljenduda, eriti jooniste kaudu, on väga oluline.

„On soov teadvustada, et olemasolev situatsioon on juba osa disainist ja sa ei pruugi palju teha, et seda kohandada, parendada, selle asemel, et seda ümber kavandama asuda.“ Dann Jessen

*

“There’s a desire to acknowledge that the existing situation is already a piece of design and you might do very little to adjust it, improve it, rather than to redesign it.” Dann Jessen

Laura Linsi: Arendajatele esitatakse palju nõudmisi, et nende uusarendus pakuks linnale uusi mänguväljakuid, õuealasid ja muid hüvesid. Avalik ruum on nüüd kohustuslik peatükk ehitusloa taotlemisel ning peab selgelt väljenduma arendusstrateegias. Kas see on alati nii olnud?

Dann Jessen: Avalikule ruumile tähelepanu pööramine on saanud tavaliseks. Seda nii selle väärindamise ja tähelepanemise mõttes, aga ka meetodina, kus disaini ja autorlust hoitakse tagasi. See pole alati nii olnud.

Julian Lewis: Sellest on tõesti saanud oluline teema. Terminoloogiat sellest rääkimiseks ei olnud varem isegi olemas. Tänapäeval peab ka kõige ahnem, küüned enda poole tegutsev arendaja näitama, kuidas ta läheneb avalikule ruumile ja huvile. Eeldatakse, et nad initsieerivad selle teema.

Laura Linsi: Easti tegevusel on selles ilmselt oma roll olnud mängida. Kas seda arutelu on nüüd veel võimalik laiendada?

Julian Lewis: Arvustasin hiljuti üht riiklikku kava, mis käsitles Londoni linna avalike ruumi projektide teostamist. Minu ülesanne oli anda hinnang uutele planeerimist puudutavatele juhenddokumentidele. Ühel hetkel ütles tegevmeeskond, et alla teatud summa maksva projekti puhul ei muretse nad liialt planeeringule vaheülevaatuste korraldamise pärast. Küsisime, kui palju taolisi projekte neil on. Selgus, et palju. Ilma igasuguse omavahelise seoseta on sellised väiksed projektid justkui pisikesed kiud, millest igaüks valmib teatud arvu tänavakivide ja ehk mõne puuga. Mõistsin, et eraldi võivad need projektid näida ebaolulisena, kuid koos vaadatuna on neil suur mõju. Ilmselgelt tuleks nad kokku koguda ja luua üks suur projekt. Sellise arutelu jaoks on Londonis veel väga palju ruumi. Ⓜ

Fotod/Photos Jason Orton

• Projekt: Rainham Riverside

Asukoht: Rainham, Ida-London

Aasta: 1995-2014-...

Need fotograaf Jason Ortoni fotod ei ole tehtud Easti tellimusel. Jason isegi ei teadnud, et need kohad on projekteeritud, rääkimata sellest, et see oleks Easti töö. Sellegipoolest jäädvustavad fotod täpselt atmosfääri ja ruumilise omaduse, mida püüdsime projekteerides saavutada. Disainisime sellesse kõrvale jäetud maastikku viisil, mis seda tunnustab. Thamesi jõeäär Rainhamis on võimas ruumiline kogemus. Jalutades corten terasest ja betoonist tugimüüri ääres, tuleb eriti hästi esile metsiku jõe ulatuslikkus ja kaunis tühjus, mis on tekkinud autoteede ja suurte ligipääsmatute laohoonete vahele sisemaal. East projekteeris seeria erinevaid ühenduslülisid teeradade, treppide, kaldteede, istmete ning betoonist kallakute näol, mis olemasolevasse maastikkusse sisse lõikavad. Need ruumilised sekkumised suhestuvad jõe, soo, teede ja laohoonetega viisil, mis pakuvad külastajale kõrvaltvaataja rolli asemel võimaluse tegelikult kohal olla.

• *Project: Rainham Riverside*

Place: Rainham, East London

Year: 1995-2014-...

The photos shown here by Jason Orton were not commissioned by East. Indeed Jason was unaware that these places he photographed were designed at all, let alone designed by East. Yet they capture accurately the atmosphere and spatial character we sought to achieve through designing into this left over landscape in a way that acknowledged that landscape. The river edge at Rainham is a powerful space to experience, and walking next to the corten steel and concrete retaining wall, one is made aware of the expanse of the wild river and the beautiful void created by roads and large inaccessible warehouses inland. East's designs comprise a series of infrastructural adjustments using paths, stairs, ramps, seats and aprons of concrete, spliced into the existing landscape. These engage with the river, the marshes, the roads and the warehouses to allow the visitor to be in that landscape rather than observe it from a position of an outsider.

Foto/Photo Grant Smith

• Projekt: Wood Green & Green Lanes
Asukoht: Wood Green Põhja-Londonis
Aasta: 2015

See kolme kilomeetri pikkune projekt hõlmas koostööd erakordselt mitmekesiste huvigruppide, klientide ja kogukondade eestvedajatega ning erinevaid rahastusalikaid ja projektiettepanekuid. Läbirääkimised kestsid aastaid, aga see ei tähenda, et kõik protsessid aeglased oleksid olnud. Käesolev joonis, mis tekkis ja korrastus joonistamise käigus, oli esimene katse jäädvustada kogu projekt ühekorraga. Me nimetame sellist joonistust karvaseks joonistuseks – kõiksugused mõtted ja ideed joonistatakse ning kirjutatakse üles ühe kohtumise jooksul, kuni uusi enam ei teki. Selle kiirelt tehtud joonistuse eesmärk oli tuvastada täielik, kuigi vältimatult tinglik kogum ideid ning nendevahelisi suhteid. Karvane joonistus on üks viis mõtteid kinni püüda, samuti saab seeläbi neid nii endale kui ka teistele tutvustada.

• *Project: Wood Green & Green Lanes*
Place: Wood Green, North London
Year: 2015

This 3 km project involved an extraordinary diversity of stakeholders, client groups, funding sources, community advocates and project proposals. Communicating with these groups all the way through to delivery took several years. But the process was not always carried out slowly. This drawing, arranged as it was drawn, was an early attempt to capture the whole proposition for the street in one go. We call this kind of drawing a hairy drawing; where thoughts and ideas are drawn and written at one sitting until they run out. The drawing, rapidly made, was aimed at identifying a full, though inevitably provisional, range of proposals and their relationships. The drawing is part of the method of capturing ideas, and also a tool for communicating them to ourselves as well as others.

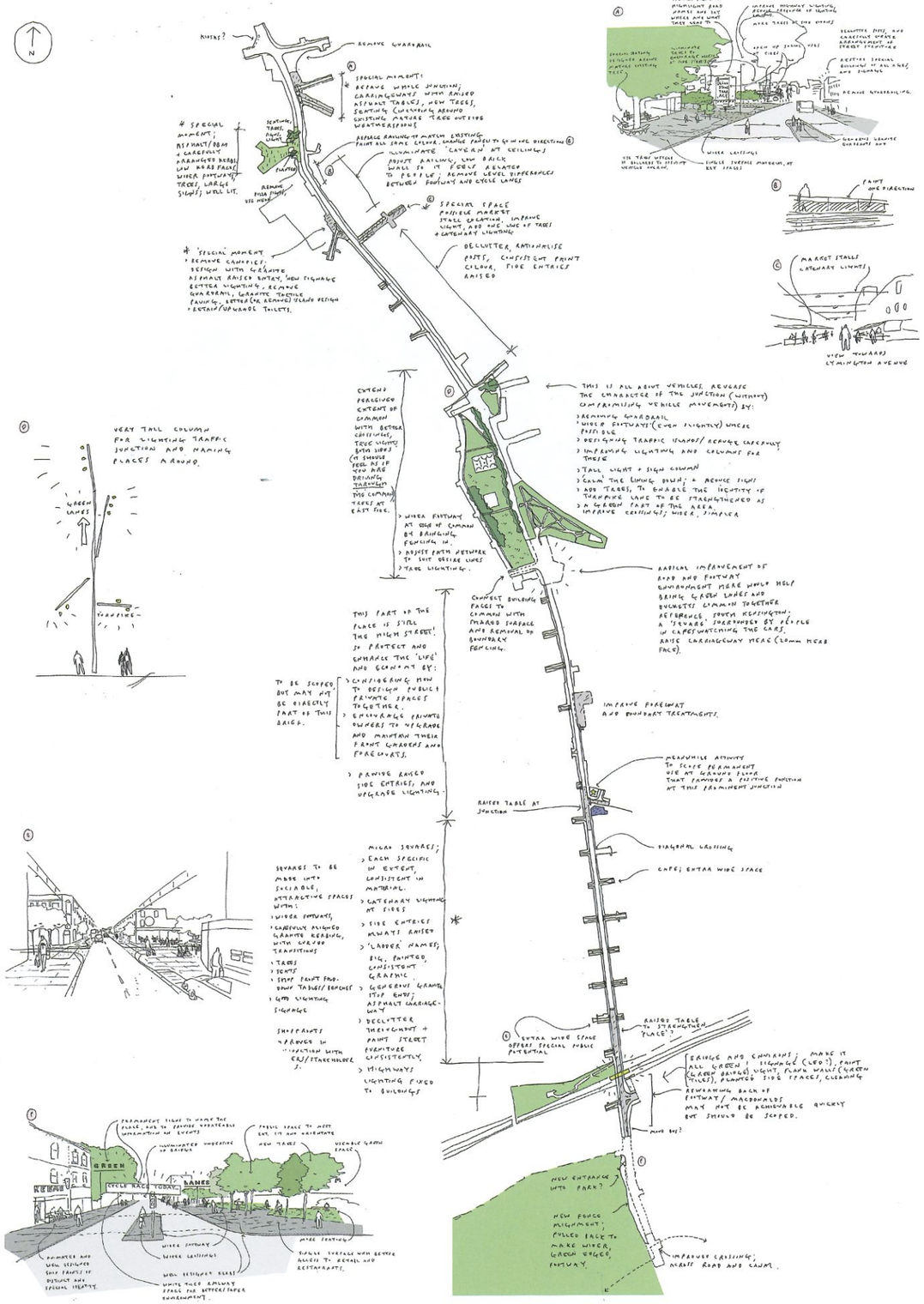

Fotod/Photos David Grandorge

• Projekt: Park House Aparthotel

Asukoht: West Ham Lane Ida-Londonis

Aasta: 2015–

Seda hoonet projekteerides oli Eesti vaatenurk linlik – arhitektuurseid otsuseid mõjutas eelkõige juba igal küljel olemasolev. Kasutasime kolme materjali: telliskivi, eelvalatud betoonelemente ja alumiiniumi. Heitsime täielikult kõrvale väikedetailid või fassaadi kaunistamise ja eelistasime suunata kogu energia nende kolme materjali proportsioonide ning asetuse hoolikale väljatöötamisele.

Betoonist esimene korrus tekitab selge horisontaalse joone, millest ülespoole jääb telliskividest hoonemaht – katkematu vormitud seinapind, mis loob ühtse linnaliku ruumi, milles leiab aset rida erinevaid tegevusi. Aknad on suured ja kahel viimasel korrusel eriti massiivsed. Tänavapoolse fassaadi vastas asub park ning see hoone külg on tõmmatud krundipiirist sissepoole, et luua laiem kõnnitee. Mõrt telliskivide vahel on sel fassaadil tellistega sama värvi. Hoone teised küljed kohanduvad külgnevate tänavate ja hoovidega lõdvemalt. Varikatus sissepääsu kohal, katusealune ja paviljon juhatavad sisse väiksema skaala. Nad justkui kutsuvad hoonele lähenema.

• Project: Park House Aparthotel

Place: West Ham Lane, East London

Years: 2015–

East took an urban perspective in shaping this project; the architectural judgments were informed by, and made good relationships with, the local context at each side. We used three materials: brick, precast concrete and aluminium. We rejected 'detailing' or embellishing the facade, preferring to place all our efforts on making careful judgements on proportions and arrangements of these materials.

The concrete base sets a datum for the brick conglomerate envelope above; a continuous, shaped surface that defines a single urban volume containing multiple uses. Windows are large, and larger still on the top two floors. The eastern façade sits opposite the park and pulls back for a wider footway; the bricks on this face are rendered with matching mortar. Elsewhere, more loosely arranged façades respond to yards and side streets. The entrance canopy, roof shelter and pavilion provide a second scale of thresholds, invitations to be close to the building.

Fotod/Photos Nik Klahre

• Projekt: Elthami peatänav

Asukoht: Eltham Kagu-Londonis

Aasta: 2015–2017

See avalik ruum Elthami peatänava ääres Passey Place'i põiktänaval oli juba varem olemas, kuid üle koormatud ning kehva kvaliteediga. Uus lahendus hõlmab ristmikku, aeglustades seeläbi autoliiklust ning ühendades mõlemad tänavapooled, kasutab triibulise mustriga graniitsillutist, erinevaid puid ning graniidist istmeid, millesse on graveeritud kohalike inimeste nimed, nagu on kombeks linnas olevatel memoriaalpinkidel. Kuigi Elthami peatänava parandustööd on eelkõige uueks mõnusaks taustsüsteemiks, on Passey Place'i tänavalõik projekti osa, kus disain on kõige selgemini märgatav. See toob esile piirkonna mitmekesise ajaloolise identiteedi, mida kannavad ümbritsevad *art deco* stiilis Courtauldi instituut, Eltham Palace ja Well Hall Pleasaunce'i viktoriaanlik puudesalu.

• *Project: Eltham High Street*

Place: Eltham, South-East London

Year: 2015–2017

The public space at Passey Place on Eltham High Street was already there, though congested and of poor quality. The new space, which traverses the road to deter car speeds and engage with the street side opposite, uses a new striped granite ground, mix of trees and granite seating marked with names of local people like the traditional memorial benches seen across the city. Though the Eltham High Street improvements generally provide a new good background, Passey Place is one of the more visible parts of the design, evincing Eltham's rich historic identity evident in the nearby Art Deco Courtauld Institute, Eltham Palace and the Victorian arboretum at Well Hall Pleasaunce.

Fotod/Photos Nik Klahre

EAST: NEGOTIATING PROJECTS

Interviewed by Laura Linsi

I sat down with Judith Lösing, Julian Lewis and Dann Jessen, the three directors of East Architecture Landscape Urban Design Ltd., the architecture office I work with in London. As an office it is not uncommon for us to exchange ideas and discuss matters that might not have a direct connection to a project but that are a part of a wider architectural discussion. For this issue, I invited the three directors to discuss the way East's practice that spans around 20 years relates to the theme of authorship in architecture and how practicing more or less exclusively in London shapes that relationship.

As conditions in London are often pushed to their extremes, the city becomes relevant as a case study for architectural matters internationally. It is under several pressures, the biggest of which must be that of money and the flow of people, which in turn and as reaction pave the way to a proactive public sector and planning system. My intention was to discuss the part that London plays in the way architects operate here, what sort of practices are born from it and the work that East has done in response to this condition.

Laura Linsi: From my own experience of working with East, I have an understanding of how authorship is ambiguous within East's practice but also how it is characteristic to practicing in London in general. I'd like you to shortly describe what you think of as being specific to practicing within the London condition.

Dann Jessen: *London is just one place, just one city, so physically it is small. But in terms of density and uses and money, it is enormous. It is enormous enough for a lot of people to work as architects in London without spreading to other cities or countries. There is something quite extraordinary about working so locally - there is an everyday aspect to it. It is not surprising to come across a space you have worked on a couple of years back, they are all around the corner. This feeling of working into the everyday has brought people and the city, the situation really, into the foreground. That can only be the case because we live in a very particular condition where the space is small, but intensity is high.*

Judith Lösing: *The planning process in London is different from any other European city that I know. In other cities, there is a masterplan which gives you very strict guidelines to work to but then within these guidelines you would also know what your freedoms are. Whereas here, every single project is a complete negotiation from beginning to end, nothing can be taken for granted. Every project is generating itself.*

Julian Lewis: *A traditional masterplan process sequentially leads to a built development, to newness. It's like saying there's a new piece of city coming. But in London, the understanding is that the city is already there so you need to join in with what already exists. The paradox is that no one knows what it is. So with each project you've got to try and understand it. We do it by making drawings and models and by talking about it. We are reading into it in a negotiated way. This results in a different sort of design.*

Laura Linsi: How is that different from designing into other cities' existing conditions?

Julian Lewis: *It has to do with the nature of negotiation in London which is more charged and often more affected by complex governance than many other cities at the moment when a masterplan brief is drawn up. The client is often a group made up of a variety of officers, statutory bodies, and community representatives with conflicting or emerging interests. You're already starting with something that's compromised, unclear, might never happen, might happen in bits. All of that unclarity and immense amount of time it takes, complications that come with it – they undermine the clarity about the newness one might expect in some other European cities where you make a masterplan, develop the designs thereafter and build it two years later. We have to engage positively with this complex situation and work with it architecturally.*

Laura Linsi: That makes me wonder, do you think important ideas can get lost within the process? Do projects in London tend to end up flat and even?

Julian Lewis: *Ideas are really important because otherwise everyone is just lost at sea. It is a fascinating process to have everyone negotiating to make a project happen. At some point you realise, people don't know why they are negotiating other than to get the planning permission. That means there is a hollow core to the actual reason behind the process.*
And so to answer your question, we find ourselves forced to ask ourselves where we get satisfaction from and where we place value. We realise, we do it unevenly. Rather than everything being homogeneously important, we sometimes specifically let some things go and place a fix on others.

Laura Linsi: Ambiguity in authorship seems to be built into the process you've just described.

Julian Lewis: *Working together is inevitable, because London is complex - there are so many different groups of people that you have to collaborate on ideas, you have to think together. And within this complexity, someone needs to speak about the place and understand it, and think how to extend it.*

Dann Jessen: *What do we actually mean by authorship? Do we mean self-obsessed authorship of getting one's name hammered into a stone plate for it to be remembered for another hundred years? Because I personally couldn't be less bothered. There is an expectation about authorship - that taking an idea and carrying it through from strategy to detail, this is what one does. There are projects, therefore, which are perfectly legible and you know who authored them and so on.*

Judith Lösing: *That's almost a bit vulgar.*

Dann Jessen: *And somehow a little bit distasteful.*

Julian Lewis: *Impertinent.*

Laura Linsi: So what's a different way of operating?

Dann Jessen: *It seems to me that for the last 20 years or so, there's been a specific desire to try and work to an extent without authorship in the city. There's a desire to acknowledge that the existing situation is already a piece of design and you might do very little to adjust it, improve it, rather than to redesign it. As soon as you start thinking how you work into existing situations and improve them, you are creating a different cultural context for the architectural project.*

Julian Lewis: *If you design with a signature you tend to pull things toward you and if you tend to avoid designing with a signature and instead bring rigorous interest into looking outwards to the city, you feel more satisfied about the good relationships with what's around. Signatures tend to be personal, and are therefore less interesting.*

Laura Linsi: Can you think of authorship without explicit signatures attached?

Judith Lösing: *You can also see authorship as something more positive - such as getting an idea built as it was conceived rather than having it watered down by millions of compromises and design workshops where every single box needs to be ticked. That is authorship that is more about the clarity of ideas.*

Dann Jessen: *What makes London special though is that you can't actually implement a single idea. That nullifies the whole discussion about authorship. Suddenly you're free to think about the place itself. Authorship is transferred to a situation, it becomes a place and you can engage with that deeply. The whole palaver of a traditional trajectory and culture of architecture is set aside. That is what's most amazing and refreshing about London - the notion of authorship and singular idea is set aside. It can be bloody irritating but it is also amazing.*

Laura Linsi: How does that relate to East's own projects?

Judith Lösing: *We had a discussion in the office the other day about quality and which projects we like and enjoy the most. We were saying that there is rigour in our landscape projects that is not quite matched in our buildings yet. With a landscape project, the client is the place. We can determine the brief, we can be very site specific.*

Julian Lewis: *Public realm projects are naturally outward spreading. With our students, we've been looking at big sheds, barbed wire fences, reservoirs, rivers, as if they're a magical city. We have desperately wanted our students to draw them with care, which might seem like a strange thing to do, because all of these seem to be irrelevant to most people. We love it because these diverse components are all parts of the condition of a place. By putting these pieces together, you describe a condition within which you might intervene in a very small way but have an impact across all scales. An adjustment to a path means you are suddenly taking ownership over all of the barbed wire, the reservoir and the sheds. As an architect you're designing it even though it is not changing. You're taking interest.*

Laura Linsi: East's work on high streets is particularly interesting in this context. London high streets span legal ownership boundaries, economic and social systems, plain logistics and infrastructure. They're never singular and straightforward. It is an urban typology most characteristic to London – it really stitches the city together.

Julian Lewis: *High streets are almost impossible for people to contemplate because they're so long and stringy, varied, with lots of shops, and yet that's their strength. They are very interesting for their radical diversity for all sorts of uses, forms and timings. I think we are good at that. We get that, we like that we can draw it, we can present it and we can make a strong story about something that isn't singular. This is something that can be used to shape architecture.*

Dann Jessen: *What is really nice about them is that they are in some ways refurbishment projects. You have to give in - every little move is touching something existing. Nothing about the landscape or the public space is under control.*

Laura Linsi: Is there a tactic, a strategy to East's approach that these projects reveal?

Julian Lewis: *Not being afraid to show differences and to look at things for what they are, not to think that's a bit ugly and that's quite nice. We are non-judgemental, very open to situations, allowing ourselves to explore some things that might otherwise be familiar. We can present it very strongly.*

Dann Jessen: *Surely in terms of our view of London, it has absolutely and totally been shaped by us not starting with house extensions and moving up the scale of buildings. We started with these incredibly strange projects, which were totally out of control. It was all about aligning existing spaces, doing that little bit over here that then validated a larger idea that you could otherwise never have the means to influence.*

Julian Lewis: *We do like to be straightforward. The idea of embellishing buildings to be architectural or the lack of ideas in embellishment – rather than embellished buildings per se – is disgusting, really. So we try to find a way of creating meaningful articulation and space, and placing emphasis on making good relationships between materials. Knowing how to describe something accurately, especially with drawings, is really important.*

Laura Linsi: There seem to be a lot of requirements for the developers to offer play space, open space and other amenity back to the city as part of the new development. Public realm is now an integrated section of any planning application, it needs to be a part of the development strategy. Has it always been like that?

Dann Jessen: *Public realm has become mainstream. Both in terms of being given value and attention but also as a method in which design and authorship are pulled back. It wasn't always like that.*

Julian Lewis: *It really has become a prominent topic. This terminology didn't even exist before. Nowadays, the most greedy inward looking developer will have to demonstrate their approach to public realm and public interest. They are asked to lead on that dialogue.*

Laura Linsi: East is partially responsible for that happening, I suppose. Are there still ways to expand that discussion?

Julian Lewis: *Recently I went to a review of a statutory programme of delivering public spaces across London. My role was to look at new design guidance coming forward. At one point, the managing team said that under so many millions of pounds they won't worry too much about having a design review. We asked how many of that scale projects they have. It was lots. With no relationship between them, they are just like little fibres in the city, each delivered with nominal amounts of paving and maybe a tree. It occurred to me that individually they might seem unimportant, but together they can make a big effect. The obvious thing to do is to package these up together to create a big project. There is still a great deal of space for this kind of discussion to happen in London.* Ⓜ

LAURA LINSI (1989) on õppinud Eesti Kunstiakadeemias, Rhode Island School of Design'is USAs ja Delfti Tehnikaülikoolis Hollandis. Ta töötab kunsti-, näituse- ning avalike ruumi projektidega nii arhitekti kui ka õppejõuna. 2016. aastal asutas Laura koos Roland Reemaaga kollektiivi RLOALUARNAD, et uurida argipäeva keerukusi linnas ja maal.

LAURA LINSI (1989) studied at the Estonian Academy of Arts, Rhode Island School of Design and at the Delft University of Technology. She works on art, exhibition and public projects as an architect and a teacher.In 2016, together with Roland Reemaa she founded the practice RLOALUARNAD to study everyday complexities across the city and the countryside.